

KRITIKA

Mizernost in razodetja malih bakanalij

ODER

Ivan Viripajev: Pijani.

Režija: Juš A. Zidar.

Mestno gledališče ljubljansko.

Pia Brezavšček

Lik pijanca je gotovo ena od klasičnih vaj v slogu, ki urijo dramske igralce. V dvodejanki uspešnega sodobnega ruskega dramatika Ivana Viripajeva Pijani ima štirinajst igralcev in igralk slabi dve uri časa, da pokažejo, kako so se v tem smislu izmojstrili. Če je že prvi prizor (Ana Penca, AGRFT) v gestiki pretiran in izumetničen, pa nekateri igralci v nadaljevanju (zaradi več igralskih in drugačnih izkušanj) vseeno zmorejo preseči karikaturo in oblikovati finese v okajenem gibanju in dinamiki govora. To je mogoče tudi zaradi tekočega prevoda, ki ga Tatjana Stanič izpelje brez prevelikih inhibicij, z vso množino kletvic in v pogovornem slogu pijanskega toka misli brez cenzure.

Drama tudi vsebinsko stori natančno to: z enotnim stanjem pijanosti vseh likov brez izjeme odvrta ventile, da lahko v vsej svoji banalnosti, pa tudi prebliskih nekakšnih resnic, ki to v tistem trenutku mislijo, da so, ali vsaj želijo biti, skozi pronica tisto, čemur bi lahko rekli sodobna ruska duša. Ker pa je ta z globalnim kapitalizmom postala bolj internacionalna, hkrati pa bolj patetična in klišejska in bi jo nemara lahko predstavili kamor koli v Evropo – na kar namigne eden izmed bolj kompleksnih in verodostojno izdelanih vinjencev Lorenz (Jure Henigman) v nekem monologu –, ji recimo »evropska duša«. Konzumpcija alkohola velja tu za splošno družbeno sprejeto kanaliziranje stresa in zavor – in težko je reči, ali se izbira substance tako dobro usklajuje s patetičnim samopomilovanjem na eni in teženjem bednega egotripaštva na drugi strani ali pa je takšno »dušo« skozi tisočletja konzumacije ta droga ravno

pomagala zgraditi. Imajo pa Viripajevi pijanci nenavadno pogosto na jeziku boga, saj očitno resnico še vedno mislijo skozi tradicionalne kategorije Zahoda, ki pa niso teološko, še manj filozofsko kompleksne, ampak po otroško zreducirane na pocukrane formule in mala razodetja, ki jih bržkone napajajo kemijske reakcije na alkoholne hlape in bodo ob prvem svitu, ob prvem mačku, izpuhtele.

Pijani v viziji režiserja mlade garde Juša A. Zidarja se na oder primajejo kot nekakšni božji norčki, bodisi malo preveč tečni v pijanski repetitiji absurdov ali malo preveč nežni in navni, razsipajoči ukradene misli in srebrne žlice naokrog. Sipajo bisere in drek, pri čemer ni posebne ločnice med obojim, gledalec mora selekcijo opraviti sam, kar je v dolgoveznosti igranega pijanskega večera precej

naporna naloga in mu na žalost ne dopušča potopitve, ampak, nasprotno, terja treznost. Če so v prvem delu igralci še nekako omejeni na posamezne situacije, ki jih razločuje tudi prostor Petre Veber, sestavljen iz samostoječih (in padajočih) rdečih vrat, pa se v drugem delu vse zgodbe prepletejo v deliriju nekega skupnega fiktivnega polnebesnega neprostora.

Predstava v solidnem hodu postreže z motivom pijanstva kot sestavnega dela bakanalij naše mizerne sodobne kulture. Pri tem pa je razpon igralske verodostojnosti zelo širok in ponekod zmoti tok dogajanja. Gotovo pa je bilo pogrešati večjo opredeljenost do »božjega«, ki tako okupira dramatika, a v uprizoritvi obvisi v zraku kot nekakšen slab evfemizem. x

V dvodejanki sodobnega ruskega dramatika Ivana Viripajeva Pijani, ki jo je v Mestnem gledališču ljubljanskem zrežiral Juš A. Zidar, ima štirinajst igralcev in igralk slabi dve uri časa, da pokažejo, kako so se izmojstrili v »klasičnem« liku pijanca. Peter Giodani